

SOCIALE FILOSOFIE VAN DOOYEWEERD EN DE PRAKTIJK VAN DE WMO

OP 27 SEPTEMBER JL. VERDEDIGDE MARJA JAGER-VREUGDENHIL HAAR PROEFSCHRIFT **NEDERLAND PARTICIPATIELAND?** DIT PROEFSCHRIFT IS BEGELEID DOOR PROF. DR. ROEL KUIPER. JAGER TOETSTE OF DE AMBITIES VAN DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO) REALISTISCH ZIJN.

Ontstaat er door de Wmo een samenleving waarin burgers in eigen verantwoordelijkheid de rol overnemen die tot nu toe door overheden en formele zorginstellingen werd vervuld? Gaan mensen meer voor elkaar zorgen als hun dat wordt gevraagd? In drie empirische casusstudies – over de buurt, mantelzorg en kerkelijk werk – onderzocht Marja Jager dit appel op zelfredzaamheid en participatie. Haar conclusie is dat burgers niet vanzelfsprekend méér voor anderen gaan zorgen; ook moeten overheden niet menen dat burgers beleidsdoelstellingen helpen realiseren. Veel hangt af van de motivatie van burgers en deze is mede afhankelijk van oorspronkelijke sociale contexten waarin mensen functioneren. Binnen kerken is de motivatie om zorg te verlenen sterker dan in buurten.

Het conceptuele kader van dit proefschrift is in sterke mate ontleend aan de filosofie van Herman Dooyeweerd. De participatiecontexten die Jager onderscheidt, hangen samen met de sociale typologie van Dooyeweerd, waarin zowel de meer als de minder hechte intermenselijke relaties worden geduid. Deze duiding helpt om te begrijpen waarom mensen min of meer vanzelfsprekend bereid zijn zich in te zetten voor anderen. Marja Jager werkt bij het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken in Zwolle (Geref. Hogeschool). Zij stelt dat social work-professionals een belangrijke rol kunnen spelen om daadwerkelijk een ‘participatiesamenleving’ te kunnen bereiken: een samenleving waarin mensen vanuit hun eigen intrinsieke motivatie kunnen, willen en mogen meedoen in allerlei formele en informele sociale verbanden.

Het proefschrift kwam tot stand onder leiding van

twee promotoren: prof. dr. mr. C.J.M. Schuyt (UvA) en prof. dr. Roel Kuiper (Christelijke Filosofie, Erasmus Universiteit).

Voor een uitgebreid interview, lees verder in *Sopie* nr. 5-2012. Nog geen lid of abonnee? Neem dan contact op met communicatie@christelijkefilosofie of tel.: 033 43 28 288 voor de mogelijkheden.

Marja Jager-Vreugdenhil, Nederland participatieland? De ambitie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de praktijk in buurten, mantelzorgrelaties en kerken (Amsterdam University Press, 2012)

BIOGRAFIE EGBERT SCHUURMAN

ONLANGS WERD DE STICHTING VOOR CHRISTELIJKE FILOSOFIE BENA-
DERD DOOR **REMCO MULLIGEN**. HIJ WIL DE KOMENDE PERIODE WIJDEN
AAN HET SCHRIJVEN VAN EEN BIOGRAFIE OVER PROF. DR. EGBERT
SCHUURMAN.

Remco van Mulligen is historicus en werkt op dit moment aan de afronding van een proefschrift over de geschiedenis van de EO, ChristenUnie/RPF en EH. Hij is hiervoor verbonden aan de faculteit Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Het schrijven aan een biografie over Egbert Schuurman houdt sterk verband met de expertise die hij als historicus de laatste vier jaar heeft opgebouwd met zijn onderzoek naar bovengenoemde

organisaties. De centrale vraag voor deze biografie is: wat heeft Schuurman in zijn maatschappelijke carrière bereikt en wat heeft een christen daar anno 2012 aan?

Momenteel is hij druk bezig met het zoeken van sponsoring voor dit project en hoopt hij in januari 2013 te beginnen met het onderzoek. Mocht u anekdotes weten over Schuurman die u graag zou willen delen met Remco van Mulligen, dan kunt u deze mailen naar communicatie@christelijkefilosofie.nl.

Prof. dr. Egbert Schuurman studeerde weg- en waterbouw (tegenwoordig 'civiele techniek') aan de (toenmalige) Technische Hogeschool Delft en filosofie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. In 1972 promoveerde hij hier op het proefschrift *Techniek en Toekomst - Confrontatie met wijsgerige beschouwingen*.

Van 1964-1966 werkte hij aan de TH Delft en van 1966-1984 aan de Vrije Universiteit. In 1972 werd hij bijzonder hoogleraar in de Reformatorische Wijsbegeerte (nu Christelijke Filosofie) aan de Technische Universiteit Eindhoven. Hij bleef dat tot 2004. Van 1974 tot 2004 vervulde hij die functie ook aan de Technische Universiteit Delft en van 1984 tot 2007 ook aan de Universiteit Wageningen.

Schuurman heeft voor Stichting voor Christelijke Filosofie veel betekend, want hij had verschillende nieuwe denkbeelden. Onder zijn inspiratie is in 2010 het project 'Different Cultures – One world gerealiseerd. In 2007 gaf hij zijn afscheidsrede 'De uitdaging van de Islamitische technologiekritiek' aan de Universiteit van Wageningen. Tijdens deze afscheidsrede stelde Schuurman een dialoog tussen moslims en christenen voor over de moderne westerse cultuur, en in het bijzonder over het technische karakter daarvan.

De afscheidsrede is te lezen op de website www.christelijkefilosofie.nl onder > kenniscentrum > kopstukken > Egbert Schuurman > Publicaties.

STUDIECONFERENCE 'DE ZIEL OPNIEUW'

OVER INNERLIJKHEID, INSPIRATIE EN ONDERWIJS

OP DE DERDE ZATERDAG VAN JANUARI – 19 JANUARI 2013 – HOUDEN WIJ WEER ONZE JAARLIJKSE ALGEMENE LEDENVERGADERING EN EEN STUDIECONFERENCE. TIJDENS DEZE LEDENVERGADERING ZULLEN EEN AANTAL ONDERWERPEN DE REVUE PASSEREN, ZOALS HET VASTSTELLEN VAN DE BEGROTING 2013.

De studieconferentie 'De ziel opnieuw – over innerlijkheid, inspiratie en onderwijs' zal worden ingeleid door prof. dr. Renée van Riessen, bijzonder hoogleraar Christelijke Filosofie in Leiden.

"Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken" schreef de dichter Ed Hoornik. Maar lange tijd heeft het begrip 'ziel' in de filosofie in een kwade reuk gestaan. Het herinnerde aan inmiddels achterhaalde aannames als de scheiding tussen lichaam en ziel. Of het werd verbonden met het voortleven van de ziel na de dood, waarover vanuit de filosofie niets met zekerheid te zeggen is.

Toch is er alle reden de ziel opnieuw op de filosofische agenda te zetten. In welke zin kunnen we onszelf beschouwen als ziel en als bezielde? Heeft het misschien iets te maken met het vinden van een toegang tot het innerlijk? Deze lezing doet daartoe een voorstel. In het spoor van Kierkegaard en Levinas wordt het begrip ziel in verband gebracht met

innerlijkheid, inspiratie en onderwijs.

Na deze inspirerende lezing over dit onderwerp is er de mogelijkheid om deel te nemen aan meerdere workshops. Mocht u zelf een workshop willen houden, aarzelt u dan niet om een voorstel daartoe in te dienen in de vorm van een abstract. Tijdens de studieconferentie vindt tevens een boekenmarkt plaats. Hier worden onder andere boeken aangeboden die de stichting dubbel in de bibliotheek heeft staan. Daarnaast is het mogelijk om zelf ook boeken ter verkoop aan te bieden, met als spelregel dat de opbrengst daarvan ten goede komt aan de stichting.

Aanmelden voor de ALV en/of de studieconferentie, en het indienen van een verzoek voor een workshop of aanbod van boeken voor de boekenmarkt kan via info@christelijkefilosofie.nl. Leden ontvangen in december een persoonlijke uitnodiging voor de ALV en studieconferentie.

DE INTELLECTUELE UITDAGING VAN SOPHIE

Eind oktober viel bij onze leden en abonnees van Sophie het filosofisch tijdschrift weer op de mat. Ook dit nummer zet de lezer weer aan tot kritisch nadenken over verschillende actuele thema's. In dit nummer neemt Marnix Medema, biotechnoloog en sinds kort redacteur van Sophie, de lezer mee in de ethische vraagstukken in de biotechnologie onder de titel 'We spelen niet voor God, maar met God mee' en krijgt Sophie de filosofische vraag voorgelegd: 'Waarom straffen we?'

Word nu lid (60 euro/jaar) van de Vereniging voor Reformatorische Wijsbegeerte of abonnee op filosofisch magazine Sophie (30 euro/jaar) en betaal pas vanaf 1 januari 2013.

Wilt u gebruik maken van deze aanbieding?

Neem dan contact op met Heleen de Graaf, communicatie@christelijkefilosofie.nl of 033 43 28 288.

PERSONALIA

NIEUWE CURATOREN

De curatoren van de vereniging houden toezicht op de leerstoelen Christelijke Filosofie. Concreet houdt dit in dat zij advies geven omtrent het beleid rondom deze leerstoelen. Ze hebben hierover direct contact met de hoogleraren. Binnen het curatorium zijn onlangs twee nieuwe leden toegetroten. Hoogste tijd om even kort kennis met hen beiden te maken.

FRANK VAN DER DUYN SCHOUTEN

Frank van der Duyn Schouten is hoogleraar Operations Research (een tak van toegepaste wiskunde) aan de Universiteit van Tilburg, School of Economics and Management. Hij was van 1999 tot 2008 rector magnificus van deze universiteit. Sinds 2009 is hij directeur van Netspar, een onderzoeksnetwerk dat zich richt op de problematiek rond pensioering en veroudering. Daarnaast is hij vicevoorzitter van de Onderwijsraad en voorzitter van de Raden van Toezicht van de Protestantse Theologische Universiteit en van het Wartburg College, een middelbare scholengemeenschap in Rotterdam. Hij is geboren in 1949 in Ridderkerk, studeerde van 1967 tot 1973 wiskunde aan de VU in Amsterdam, waar hij onder meer colleges wijsbegeerte volgde bij professor Van Riessen. Hij is getrouwd met Christina Schneider en samen hebben ze zes kinderen en tien kleinkinderen. Sinds medio 2012 is hij voorzitter van het landelijk curatorium van de Stichting voor Christelijke Filosofie.

JAMES KENNEDY

James Kennedy (1963) is een Amerikaans historicus. Hij is afkomstig uit Orange City, Iowa, en woont sinds 2003 in Nederland. Hij is hoogleraar Nederlandse Geschiedenis sinds de Middeleeuwen aan de Universiteit van Amsterdam.

HERBENOEMING

MARC DE VRIES

Begin oktober is Marc de Vries, onze hoogleraar Christelijke Filosofie aan de Technische Universiteit Delft, herbenoemd. Zijn aanstelling is met vijf jaar verlengd, tot september 2017. Dit najaar geeft hij Wetenschaps- en Techniekfilosofie. Marc ziet ernaar uit om deze nieuwe termijn van vijf jaar te doorlopen.

STICHTING VOOR
CHRISTELIJKE FILOSOFIE

Aspecten van christelijke filosofie is het informatiebulletin van de Vereniging voor Reformatorische Wijsbegeerte en Stichting voor Christelijke Filosofie. De vereniging beoefent wijsbegeerte bij het licht van de Bijbel als het Woord van God. De stichting heeft als doel vruchten daarvan te verbreiden. Beide doen dit vanuit de overtuiging dat alle filosofie religieus bepaald is. Aspecten wordt op verzoek toegestuurd.

Contributie en abonnementsprijzen

per 1 januari 2012
als vastgesteld in de ledenvergadering van de VRW 15-1-2011:

- Contributie VRW: € 60,- per jaar (studenten: € 30,-); buiten Nederland: € 60,-
- Abonnement *Beweging*: zie www.Bewegingonline.nl > Abonneren
- Abonnement *Philosophia Reformata*: zie www.Philosophia-Reformata.org > Subscription

Bestuur van de vereniging en stichting

Drs. A. Berger (*voorzitter*)
Drs. M.J.C. Oosterhuis-Blok (*penningmeester*)
Prof. dr. G.J. Buijs (*algemeen*)
Mw. D.E. Slump-Schoonhoven (*studenten en internationaal*)
Dhr. A.F. de Visser
Drs. W. Vollbehr (*secretaris*)
Dhr. T.A.G. Zeldenrust (*PR en marketing*)

Curatorium van de stichting

Prof. dr. ir. Van der Duyn Schouten (*voorzitter*)
Prof. dr. J.J. Graafland
Prof. dr. S. Griffioen
Prof. dr. J.C. Kennedy
Prof. dr. ir. T.M. Klapwijk
Prof. dr. G. Nienhuis

Docenten van de stichting

Dr. R. Henderson (*Zwolle*)
Prof. dr. J. Hoogland (*Twente*)
Prof. dr. ir. H. Jochensen (*Wageningen*)
Prof. dr. R. Kuiper (*Rotterdam*)
Mw. prof. dr. R. van Riessen (*Leiden*)
Dr. ir. J. van der Stoep (*Ede*)
Prof. dr. M.J. Verkerk (*Eindhoven en Maastricht*)
Prof. dr. M.J. de Vries (*Delft*)

Centrum voor Christelijke Filosofie

Mw. H.C. de Graaf (*PR en communicatie*)
Mw. N. de Jong-Sterrenburg (*secretaresse*)
Mw. drs. H.J. van de Streek (*directeur*)

Vrijwilligers

Mw. ir. I.M. de Graaf (*administratie*)
P. Post (*vertaler*)
Eric-Jan Pruis (*fotograaf*)
F. Ricketts (*facilitaire dienst*)
Dr. P.C. Vijhuizen (*financieel management*)
B. de Vries (*archieff*)
Dr. Bruce Wearne (*vertaler*)

Contact

Utrechtseweg 1A
3811 NA Amersfoort
Postbus 2220
3800 CE Amersfoort
telefoon (033) 43 28 288
fax (033) 44 81 940
email: info@christelijkefilosofie.nl
website www.christelijkefilosofie.nl

Rekeningnummers Stichting voor Christelijke Filosofie

ING 120 95 98
ABN AMRO 53 90 43 796

Ontwerp

Bart van der Griendt, Mediahuis

DTP & Druk

Buijten & Schipperheijn, Amsterdam

issn 0921-3031